

עוצבת-היסוד של חיל-הרגלים

(קצת הרהורים של חשבון-נפש)

ס"א"ל מאיר פילבסקי

מי ששואף ללמוד מהנעשה בצבאות הגדולים והקטנים בעולם הגדול, סופו שמגיע לכלל מסקנה מעניינת: — כיום אין צבא בעולם המשליך את יחבו רק על תחמושת גרעינית, על טילים-בליסטיים או על טילים-מונחים. כל צבאות העולם מצפים, במקרה של מלחמה בעתיד, ללחימה רצינית ביותר בין צבאות היבשה...

כזה, שבכל אחד משני המקרים האפשריים הנ"ל יוכל הצבא להפעיל את המכסימום ההכרחי של עצמתו בלי שינויי מבנה ובלי ריאורגניזציות? אחד הנושאים העיקריים שהועלו בשנים האחרונות על "שולחן הניתוחים" של המחשבה הצבאית היה מבנה עוצבות-היסוד של חיל-הרגלים ושל חיל-השריון. אין בכונתי לנתח כאן את הבדלי הגישות של הצבאות השונים, אם כי ניתן ללמוד לא-מעט מההתחבטויות הרבות של הצבאות החדשים בכל העולם. די להצביע על שתי תופעות-יסוד, המשותפות לכל צבאות העולם, ואשר חייבים אנו לתת את דעתנו אליהן, שמא נמצא את עצמנו מאורגנים במתכונת מיושנת ובלתי יעילה.

שתי הנחות-יסוד הדריכו ברוב צבאות העולם את ההנהגות הצבאיות, בגשתן לארגן ולבנות את צבאותיהן בתקופה שלאחר מלחמת קוריאה והודו-סין ומבצע-סואץ: —

- יש להניח כי במלחמה גדולה בעתיד בין שני הגושים ישתמשו בתחמושת גרעינית גם ברמה הטקטית וגם ברמה האסטרטגית.
 - בשנים הקרובות תתכנה מלחמות "מקור מיות" לא-קלות, בהן יש סיכוי סביר שהצדדים לא ישתמשו בתחמושת גרעינית (דהיינו, מלחמות בנוסח קוריאה, הודו-סין וסואץ).
- ברם השאלה שעמדה, ועדיין עומדת, בפני צבאות העולם היא: איך להתארגן בארגון קבוע

שתי תופעות בבנין עוצבות-יסוד

ודיביזיות-הרגלים-המוטסת, והמבנה הפנימי שלהן שונה לחלוטין. כן יש בצבא-ארה"ב הגורסים שיש להקטין גם את מבנה הדיביזיה-המשוריינת — ולהעמידו על מבנה הדומה לזה של דיביזיות-

תופעה ראשונה: — המימדים של עוצבות-היסוד הוקטנו מאוד. בבריטניה ובגרמניה המערבית הוחלט על החטיבה-המוגברת כעוצבת-יסוד. בארה"ב הוקטנו מימדי דיביזיות-הרגלים

הרגלים ה"מחומשת" החדשה. גם מצרפת הגיעו ידיעות על נסיון להקים "דיביוזה ממוכנת קלה". אין לי ידיעות על הנעשה כיום בתחום זה בצבאות-היבשה של הגוש המזרחי, אולם אציין רק את העובדה שעוצבות-היסוד (של רגלים ושריון) של בריה"מ במלחמת-העולם השניה היו קטנות בהרבה מעוצבות-היסוד המקבילות בצבאות המערב.

הקטנה זו של מימדי עוצבות-היסוד נובעת קודם כל מעצמת-האש העצומה שמוגלים הצבאות כיום להנחית על פני השטח, עצמת-אש שהגיעה לשיאה בתחמושת הגרעינית. עצמה זו, ההולכת וגדלה, מחייבת קודם כל פיזור רב יותר, והקטנת מימדים, כדי להשיג בטיחות מכ-סימלית בפני פגיעות. מצד שני, מקנים כלי-הנשק ואמצעי-המיכון החדשים לעוצבות-היסוד הקטנות עצמת-אש וכוח מחץ מוגברים העולים בהרבה על אלה של עוצבות-היסוד הישנות, הגדולות והמסורבלות. עוצבות-היסוד מוקטנות אלו מסוגלות — כך מאמינים יוצריהן — להגיע במהירות וביעילות לידי הפעלה בכל מלחמה "מקומית"; עם זאת תוכלנה, לדעתם, עוצבות כאלו להילחם אף בתנאי לחימה גרעינית אפשר-רית, בין "מקומית" ובין כללית.

תופעה שנייה: — כל עוצבת-היסוד בנויה בדרך-כלל באופן מאוזן, כך שהיא כוללת יסודות מכל החילות הלוחמים. מיווג הארטילריה בעוצבת-היסוד הוא תופעה ישנה; אולם מן-הראוי להזכיר כי ישנם צבאות (כך — צבא ארה"ב) שהכניסו עתה ארטילריה-גרעינית לעוצבת-היסוד שלהם. לא תמצא בשום צבא עוצבת-היסוד שאין בה איזון כל-שהוא ואיגוד מפורש של יחידות מכל החילות המסתערים — ואפילו תהיה עוצבת-היסוד קטנה בהרבה ממה שהיה מקובל עד כה. לא תמצא כיום עוצבת-היסוד של חי"ר שאין בה מספר ניכר של טנקים "אורגניים" ואפילו נושאי גייסות-משוריינים (כך — גדוד-טנקים בן 5 פלוגות בדיביוזה החדשה של צבא-ארה"ב; גדוד-טנקים מוקטן בבריגדת-הרגלים הבריטית החדשה; רגימנט מעורב של טנקים ותותח-סער שבדיביוזת-רגלים סובייטית). אין כלל למצוא עוצבת-היסוד של רגלים או שריון, שאין בה יחידת-הנדסה אורגנית (גדוד או פלוגה), לא

לכן יש לראות בתופעה זו, של מיווג אורגני של טנקים ונושאי-גייסות בעוצבות-היסוד של הרגלים, מסקנה ולקח שהופקו מנסיון מלחמת-העולם השניה ומהמלחמות המקומיות שלאחריה. מי שקרא ספרים על מלחמת-העולם השניה שנכתבו ע"י מפקדים נמוכים-יחסית ודאי שהבין חזן בחוסר-התיאום המבהיל בין חיל-הרגלים והשריון שהיה מצוי בצבא הבריטי (עיין "בריגד דיר-הרגלים" של קיפנברגר) ובצבא ארה"ב (ראה "מפקד פלוגה" של מקדונלד). אף אחד אינו מוכן, כנראה, לחזור בעתיד על נסיון מר זה.

* * *

(*) פרט לדיביוזות מ"טיפוס-המעבר" — כגון הדיביוזות ה"ממוכנות" הסובייטיות, דיביוזות "רמני השריון" הגרמניות, ועוד. — המערב.
(**) או שנועדו בעיקר לכך מלכתחילה — אך נתקיימו בנפרד מעוצבות-הרגלים (כגון, בבריגדות-הארמיה"ה הסנקיות הבריטיות, או "גדודי-ההבקעה" הטנקיים הסובייטיים). — המערב.

שילוב בין-חילי - על שום מה ?

החל משנת 1943 ואילך, נגד צבאות המאורגנים ללחימה חדישה, רואים אנו כיצד חשיבותן של עוצבות חיל-הרגלים עלתה והלכה עד שהן הפכו לבעל-ברית שוה-ערך לעוצבות חיל-השריון. תוך פעה זו של עלית ערך עוצבות חיל-הרגלים בסוף מלחמת-העולם ה-שניה היא ביטוי מובהק לעובדה כי שני היריבים הנאבקים נלחמו לפי שיטות טקטיות ואופר-טיביות דומות — וכי הקשיים שנערמו עתה שוב על דרכו של התוקף גרמו ללחימה יותר אכז-רית, יותר ממושכת, יו-תר רצופה (ימים וילות, בלי הפוגה), לחימה נגד אויב שאינו מתפורר ב-נקל, לא מבחינה פיסית ולא מבחינה רוחנית. ב-טות אנוכי כי אילו היו עומדים נגד הגרמנים בשנות 1939—1942 צב-

סכמה ציורית זו מראה את המבנה (ועצמת-הלחימה) של ה"בריגדות החדשות" שבצבא המערב-הגרמני המר-קם, המורכבות גודדי שריון — רמנים — "רמני-שריון" — ויחידות "משחית-טנקים" — והנדסה.

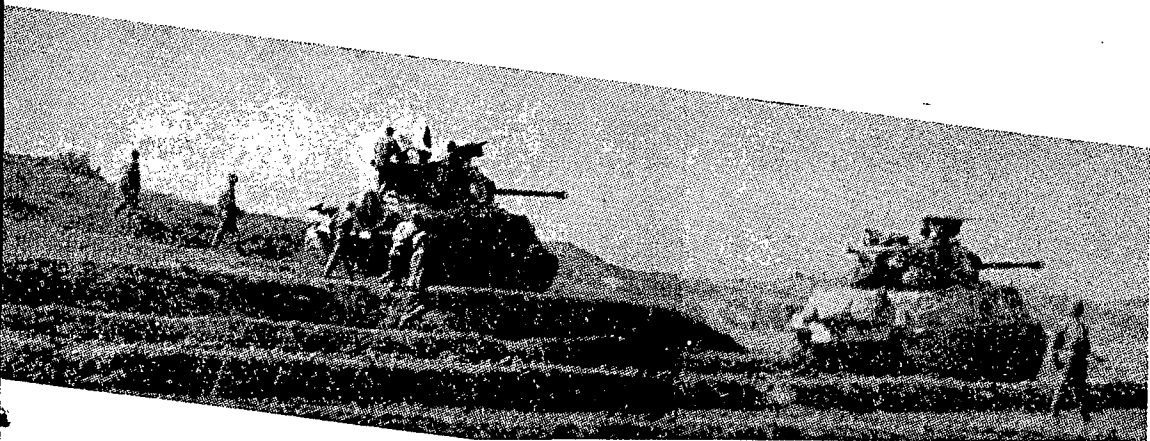
נדמה לי כי אנו נוטים ללמוד לקח בעיקר מראשיתה של מלחמת-העולם השניה. לאיש צבא-מקצועי, חובב היסטוריה, ממש נעים (מבחינה מקצועית-טהורה בלבד!) לקרוא על דביביות-קורפוסית-וארמיות-השריון הגרמניים של שנות 1939—1942. הרבה ה"נאה תיאורטית" מעין-זו נגרמת לכל אחד ה-משוה את תורת ריכוזי השריון הגרמניים לעומת פיצול השריון אצל ירי-ביהם. ואנו, באהבנו את עיקרון הריכוז, כמה היי-נו רוצים לחקות דוגמ-אות נאות וקלסיות אלו... יתכן שהדבר ייר-אה מאוד לא פופולרי בעיני כל המתפעל מ-דוגמאות-מופת אלו ב-איגודי-כוחות תכלי-תיים, אולם דומה כי יש להציע "להדליק אור אדום" לפני תנו-

עת ההתפתחות-הצבאית — ולעצור לרגע. ה-בה נחדל מלצמצם את תורת הארגון-הצבאי כולה ולהעמידה על עיקרון ריכוז בלבד. הבה ננסה לראות, מה קרה בשנותיה האחרונות של מלחמת-העולם השניה ובמלחמות שתכפו ובאו אחריה.

השנים האחרונות של מלחמת-העולם השניה, וכן מלחמת-קוריאה, הוכיחו בעליל כי לא יתכן להיכנס למלחמת-יבשה רצינית ולבצע מבצעי-התקפה ומבצעי-הגנה, בלי עוצבות-חיל-רגלים מאוזנות ובנויות כהלכה. במתקפות הגרמניות של תחילת מלחמת-העולם השניה, נגד צבאות שעדיין לא תפסו את יסודות מלחמת-היבשה החדישה באשר לשימוש בשריון ובאוויריה, ניתן היה לקבוע כי חשיבותן של עוצבות-חיל-השריון והאוויריה הגרמניות היתה גדולה לעין-ערך מחשיבותן של עוצבות-חיל-הרגלים. אך לעומת זאת, במתקפות של בעלות-הברית בכל החזיתות,

אות מאורגנים כדוגמתם — לא היו הגרמנים משיגים נצחונות מפוארים כל-יך ובמהירות רבה כל-יך. הם היו אוי נתקלים בקשיים גדלים-והולכים, והיו גאלצים להכניס להתקפה הרבה יותר עוצבות-רגלים, ולעתים הרבה יותר תכו-פות משעשו זאת במציאות. חושבני כי כבר במת-קפה הגרמנית הגדולה של קיץ 1942, בחזית אוקראינה והקבוקו, לקחו עוצבות-רגלים חלק נכבד מאוד — שעלה על חלקן במתקפות הגר-מניות הקודמות.

אולם לא די בכך שנציין את עובדת השתתפותן של עוצבות-רגלים במתקפות של השלב המאוחר-יותר של מלחמת-העולם השניה. תופעה חשובה לא-יפחות היא עובדת השיתוף הפעיל בין עוצבות-הרגלים ויחידות הטנקים בקרבות של מלחמת-העולם השניה. אם בתחילת מלחמת-העולם השניה לימדו הגרמנים את יריביהם את החשיבות הע-צומה של העוצבות המשוריינות העצמאיות (הכו-

שלושת

הגורמים

בעוצבת ייסוד

◆ רגלים

◆ שריון

◆ הנדסה

תפעול עוצבת-חי"ר בשתי צורות-הלחימה היסודיות, התקפה והגנה, נוכל להיווכח בעליל בהשיגותם המכרעת כיום של הטנקים והמהנדסים ה"אורגניים".

ננתח תחילה את ההתקפה:

● בכל התקפה אופינית של עוצבת-חי"ר תתיצב בעיה הנדסית רצינית של פריצת מכשולים הגדולים, "מתעלים" ומאבטחים. פריצה זו חייבת להעשות בתיאום הדוק-מאוד עם הגייסות המסותעים והמסייעים של עוצבת-הרגלים ובשיתוף מלא עמהם.

● התקפה של עוצבת-חי"ר — אין לראותה כהתקפת-לילה בלבד, הנגמרת תמיד עם שחר, הכוחות חייבים להיות מאוגדים כך שיוכלו לבצע התקפה עוצבתית של חי"ר ולשמור לאח-ראת על תנופת ההתקפה, ואפילו במשך מספר יממות אם יהיה צורך בכך. עוצבת-חי"ר שידרש ממנה להיות נתונה בקרב-התקפה יותר מלילה אחד, חייבת לכלול בתוכה, אורגנית, יחידת טנקים, המופעלת במשימות הבאות: —

א. סיוע-אש בכינון-ישיר לפריצת המהנדסים ולקרב-החדירה של יחידות-הרגלים. שיטה זו של סיוע בכינון-ישיר — ערכה עולה והולך עם התחזקות מערכת-הביצורים של המגן.

ב. סיוע ליחידות-הרגלים בלחימת ה"חד-בחד" (יום או לילה), ע"י סיוע צמוד, תוך שמירת תנופת ההתקפה במשך כל אותו זמן.

ג. פעולה בצות אחד עם יחידת-הנדסה, עם יחידת-סיוע ועם יחידות-הרגלים רכובות על טנקים ועל נושאי-גייסות — לשם פריצת לעומק האויב כדי להשיג ניצול-הצלחה ראשוני ומידי. ניצול הצלחה ראשוני זה של עוצבת-הרגלים צריך לשמש מקפצה לעוצבת (או עוצבות) השריון, למילוי התפקיד של חדירה-לעומק. בלי טנקים ומהני דסים אורגניים בעוצבות-חי"ר כמעט ואין מה לדבר על התקפה הנגמרת בניצול-הצלחה.

● באם יתקוף האויב המגן התקפות-נגד ע"י שריון ורגלים — מסייעות יחידת-הטנקים ויחידות

ללות טנקים, חיל-הרגלים-משורין, יחידות ארטי-לריה והנדסה — בתוספת סיוע-אוויר טקטי, הפורעלות יחד ובמאמצים אופרטיביים מתואמים — הרי בסוף אותה מלחמת-שש-השנים למדו כל הצבאות מניסיונם-שלהם כי עוצבות-השריון לבדן לא תבאנה את הנצחון ואת ההכרעה. הצבאות למדו בנסיון המלחמה את החשיבות המכרעת של עוצבות חיל-הרגלים מכל הסוגים (חי"ר "רגיל", חי"ר ממוכן, חי"ר משורין, חי"ר מוטס), הפועלות במאמצים משותפים או מתואמים עם עוצבות השריון והלוחמות בשיתוף הדוק עם טנקים, שיתוף היורד עד לרמה הנמוכה ביותר. אכן, כך פעלו גייסות שני הצדדים הלוחמים גם בשנותיה האחרונות של מלחמת-העולם השנייה וגם במלחמת קוריאה.

מה, אם כן, ניתן ללמוד מכל האמור לעיל? נראה לי כי מותר להקיש ולומר כי עוצבת-יסוד במלחמת-יבשה חדישה — ותהיה עוצבה זו קטנה ככל שתהיה — חייבת לכלול בתוכה את כל האלמנטים היסודיים של כל החילות המסתערים, המסייעים והמשרתים, על-מנת שתוכל לפתור כל בעיה מבצעית במהירות, תוך שיתוף-פעולה מוכן-מראש ומכלי שתהיה תלויה יתר-על-המידה בדרגים הגבוהים. ודאי שלא יקום איש אשר יציע להוציא מתוך עוצבת-יסוד של שריון את יחידת (או יחידות) חיל-הרגלים-המשורין שלה. שכן הכל יודעים ידיעה-ברורה כי עוצבת-שריון בלי יחידות רגלים-משוריינים והנדסה אינה אלא ריכוז של טנקים, אשר ניתן להטיל עליו רק משימות מוגבלות מאוד. אך בכיוון זה יש לחשוב עד הסוף — ולציין כי אף עוצבת-יסוד של חי"ר בלי יחידת-שריון ויחידת-הנדסה אורגניות בעלות עצמה מינימלית היא אמנם גוף חי — אבל גוף בעל מום, שאינו מסוגל לבצע שום משימה מבצעית ניכרת ביעילות ובמהירות מתקבלות על הדעת.

כל משימה אופינית שעלולים להטילה על עוצבת-הרגלים דורשת כיום שיתוף-פעולה עם טנקים ועם חיל-הנדסה (שיתוף הפעולה האורגני עם חילות אחרים הוא דבר ברור מאליו, לכן לא נעסוק בו כאן). אם ננסה לנתח בקצרה את

המתחיל ע"י עוצבות-חי"ר והנמשך ע"י עוצבות-שריון, היא שאיפה כללית של תקופתנו, שיש לעודדה.

ועכשיו — לניתוח קרב-ההגנה.

הגנה בקנה-מידה עוצבתי חייבת להביא בחשבון לא רק התקפות על מתחמים ומערכים-מוגנים אלא אף אפשרות של פריצת עוצבות-שריון לעומק מערך-ההגנה, במגמה לפגוע בתח-זוקה, בעתודות ובדרגי הפיקוד של המגן ול-שתקו כליל. התשובה הטובה ביותר שיש כיום למגן נגד פריצה כזו הוא המכשול ההנדסי (זה הטבעי וזה המלאכותי). בשילוב עם מערכים-מוגנים של חי"ר וארטילריה ובשילוב עם כוח-שריון כלשהו. על אף כל ההתקדמות הטכנולוגית החדשה, אין כיום נשק טוב-יותר נגד שריון אויב מאשר טנקים הנשענים על מערכת מכשור-לים הנדסיים. אם רוצה אתה שעוצבת-חי"ר תחיש כהוגן עוצבת-שריון פורצת, ותגרום לה אבידות של ממש — יהיה עליך לצרף לעוצבת-הרגלים, אורגנית, יחידת-טנקים ויחידת-מהנדסים בעלות גודל מינימלי מסוים, שתלחמנה מתוך תיאום הדדי עם הארטילריה ויחידות-הרגלים המחזיקות במערכים-המוגנים ובשיתוף-פעולה צמוד אתן. בלעדי כך, חושבני, יהיה זה כבר הישג רב אם יצליח המגן להשהות את האויב זמן-מה.

דת-המהנדסים לעוצבת-הרגלים לבלום את האויב התוקף ולהתיש את כוחו, עד שיהיה סיפק לעור-צבה (או עוצבות) השריון לתמרן ולהיכנס לקרב נגד שריון האויב בתנאים נוחים.

לפני שאעבור לנתח בקצרה את קרב-ההגנה — חייב אני לחזור לענין ניצול-ההצלחה בהתקפת עוצבת-חי"ר, מאחר שענין זה נראה בעיני כגורם בעל חשיבות חיונית. בצבאות בני-זמננו מקובל עתה לשאוף לכך שעוצבת-רגלים בהתפתחות התקפתה הראשונית תתחיל לבצע את ניצול-ההצלחה והרדיפה — בעוד שעוצבת (או עוצבות) שריון הופכת את ניצול-ההצלחה המקומי לרדיפה אופרטיבית לעומק מערך האויב. שכן מקובל הוא להשתדל שלא להגיע למצב הפוך — בו תכבוש עוצבת-שריון בשביל עוצבת-רגלים את היעדים האחרונים, ותבזבו זמן יקר ואבידות יקרות על ביצוע משימה שעוצבת-רגלים היתה צריכה לבצע. נסיון קרבות-העבר מעיד כי הסתבכויות מסוג זה של עוצבות שריון בתוך מערכי-ההגנה יסודיים, או אף בינוניים, של המגן גרמו לכך שבמקרים רבים מאוד הפסידו עוצבות השריון את תנופתן עם ראשית חדירתן בעומק האויב. מקרים מסוג זה קרו לא אחת במלחמת-העולם השניה — ודומה כי אפילו ההיסטוריה הצבאית הקצרה שלנו יודעת לספר על תופעות דומות. נראה לי כי שאיפה זו של ביצוע "מרוץ שליחים",

איגוד בין-חילי בעוצבות-היסוד — הכרח!

תפיסה זו, (אשר יש בה, כמובן, יתרונות ומגבלות משלה) מותנית ללא-ספק גם בכמות האמצעים העומדים לרשות הצבא (מספר טנקים, נושאי-גייסות-משוריינים, רכב רב-מינוע, רכב לתחזוקה, ארטילריה מתנייעת, ועוד...). ישנה, כמובן, גם תפיסה ארגונית אחרת הגורסת כי יש מקום לכמה סוגים של עוצבות-יסוד: עוצבות-רגלים, עוצבות משורינות, עוצבות ממוכנות וכמובן — עוצבות חי"ר-מוטס.

מכל מקום, אין אף צבא בעולם, המתכוון למל-חמה רצינית, המרשה לעצמו לבנות עוצבות-יסוד בלי איגוד אורגני של יחידות מהחילות המסתערס (חי"ר, שריון, הנדסה) ומהחילות המסייעים (תור-תחנים, קשר) בתוך עוצבות-יסוד אלו. וודאי שיכור-

נראה לי כי אין חולקים בין הוגי הדעות של צבאות העולם על כך, שכל צבא-יבשה חדיש הבנוי לניהול מלחמת-יבשה באמצעים "מקובלים", או אף באמצעים גרעיניים, חייב לבנות את עוצבות-היסוד שלו באופן שיהא מאוזן מבחינת החי-לות המסתערים, המסייעים והמשרתים שמהם הן תהינה מורכבות. תיתכן כמובן, לפי הלכיה-המחשבה החדשים ביותר, אף תפיסה ארגונית הגורסת כי חי"ר ושריון הם בעצם חיל אחד, וכי על-כן יש לבנות רק סוג אחד של עוצבות-יסוד, שיכלול יסודות שונים (בערך) של טנקים ושל חיל-רגלים (משורין או ממוכן) בכל עוצבה. עוצבה כזו, סבור-רים, תוכל לבצע גם תפקידים המוטלים כיום על עוצבת-חי"ר וגם אלה המוטלים על עוצבת-שריון.

לים לבוא חובבי-הריכוז שבצבאות כל העור-
 לם ולהציע כי יש לרכז את כל הטנקים ונושאי-
 הגייסות מתוך עוצבות החי"ר — ולהוסיף ע"י
 כך לסדר-הכוחות של אותו הצבא עוד מספר קטן
 של עוצבות משורינות. בכל צבא וצבא יושבים

קשה לדעת מהו האחוז הרצוי לכל צבא וצבא, אולם נראה כי הכל בטוחים שיש
 הכרח לאגד, בצורה זו או אחרת, טנקים, נושאי-גייסות-משוריינים ומהנדסים בתוך
 עוצבות-הרגלים. ואין תיכּוּח, שהרי מי שמתכוון להילחם ברצינות גם נגר וריכּוּח חזקים
 ועקשנים, ומי שמוכן ללמוד את לקחי סוף מלחמת-העולם השניה ואת לקחי מלחמת
 קוריאה — ודאי שייגיע למסקנה כי אף בתנאי זמננו זה עדיין ישנו הכרח בעוצבות חי"ר.
 ואם יש הכרח בעוצבות חי"ר — יש לתת להן טנקים ומהנדסים, אפילו אם כתוצאה
 מכך אחוז קטן מכלל-הטנקים של אותו צבא לא יימצא, רחמנא ליצלן, במסגרת עוצבות-
 השריון המיוחדות, ואפילו אם אחוז ניכר מיחידות המהנדסים ייכלל בעוצבות-היסוד
 הלהחמות הכלל-צבאיות ולא ביחידות-מהנדסים חיליות נפרדות.

אמרות • השגות • מושגים

„באיזו מהירות יוכל דבר זה לנוע?“ זוהי אחת השאלות הראשונות הנשאלות ע"י
 צבא חדיש לגבי ציוד חדש המוצע לו. ביחידות-הצבא המהירות, המתאמנות בהתמדה
 על-מנת לעשות עצמן מהירות עוד-יותר, נודע לכך ערך מכריע. המהירות — היא
 המשמשת איזון לקושי-משימותיו של החייל בן-זמננו; היא מסייעת להתגבר על מרחקים
 גדולים, היא עוזרת לסכל את יתרונו המספרי של תוקף. ציוד העשוי ללות, לחמש ולקיים
 את הלוחם בכל מקום — הוא המאפשר, כשהוא נתון בידיים מאומנות, הגנה זריזה: —
 בכל שעה, בכל מקום!

מתוך מודעה של חברה תעשייתית אמריקאית, העוסקת באלקטרו-
 ניקה, במדיטוח, במחקר צבאי וכד'

*

הבה נשלח את דמיוננו אל תוך מלחמת-העתיד. הנה, במבט הרתוק אל „מסך“
 הטלויזיה עוקב מצביא של התורה-הגרעיני אחרי מהלך המערכה. „לוחמים“ רבי התמחות
 מקצועית-צרה מפעילים מנגנונים מסוג מכ"מ, ובולשים את השמים בחפשמ אחרי האויב.
 בשביל חיילים אלה מתבטאת ה„לחימה“ בהתבוננות במנורות-איתות צבעוניות ובמערכות-
 המחוגים, שעל ה„מוחות-החשמליים“ ועל מדי-הטוח — ובלחיצת כפתורים ומשיכת מנופי-
 יד של מנגנונים. אולם מה יקרה כשהבורת אויב — החמושה, נאמר, בסכיני מטבח —
 תפרוץ פנימה? האם לא תשים קץ לכל אלה? נזכר אתה בארכימדס, שהופתע ע"י לוחם
 רומאי, ונרצח על-ידיו, בהיותו עוסק בפתרונה של בעיה גיאומטרית. שקוע במחשבתו,
 שירטט החכם היוני בשלוה את עיגוליו בחול — וכל אשר היה ביכולתו לומר כשהשגיה
 בחרבו השלופה של הרומאי היה: — „אל תשבש את מעגלי“. אלו היו דבריו האחרונים.

פ. מיקשה, הוגה צבאי נודע ולעיתים יוצא-דופן. (מתוך מאמר
 משנת 1959).